

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40
 Pentru România și strălăutate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 strație.
 Multumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napolază.

Spre poarta aurită.

Iași, 2 Martie n.

„Bat la poarta aurită” — acesta este titlul unui șir de articole din ziarul „La Politique” în care se arată interesul nostru de a fi atenți la bătăile în „poarta aurită”. Constantinopolul, Bosforul și Dardanelele către care de veacuri tind Rușii și pentru care au purtat răboaie nenumărate cu jertfe de oameni bani și umilinți, dar n-au izbutit din pricina Franței și Angliei cari li s’au opus întotdeauna cu înverșunare, — Constantinopolul, Bosforul și Dardanelele pe unde trece artera cea mai însemnată și indispensabilă (de foarte mare trebuință) vieții noastre economice vor cădea sub stăpânirea exclusivă (numai) a Rusiei în caz de victorie a triplei înțelegeri.

Acum nu mai este îndoială: fruntașii politici ruși, în Dumă (parlamentul rusesc) au declarat că vor să transforme Marea Neagră într-o mare rusă, prin unirea Slavilor dela miazănoapte cu cei dela miazăzi și prin stăpânirea strâmtoarelor, dela Constantinopol. Tinta străveche a Rusiei trebuie să fie și în acest război aceeași, totuși până acum fusese ținută în umbră, desigur pentru ca Italia, România și Bulgaria să nu dea semne de îngrijorare prea mare. Astăzi însă, când descurajarea în Rusia este desăvârșită, guvernul rus dând curaj poporului i-a arătat, cu mâna întinsă spre miazăzi „poarta aurită” prin care vor intra într-o viață nouă și fericită, c’o întregire a neamului și c’un acces (ieșire) la marea liberă.

„Sperăm de asemeni, — spune în Dumă d. Gurko, membru al consiliului imperial

rus, — că vom pune un picior solid (tare) la Constantinopol, deoarece stăpânirea acestui oraș singură poate aduce adevărata unire a noastră cu Slavii dela miazăzi și să distrugă (nimicească) influența subversivă (nemicitoare) a germanismului care stăpânește azi anumite părți locuite de Slavi; sperăm cu atât mai mult cu cât obstacolul (pie-deca) permanent al acestei uniri a și dispărut (pierit) și opoziția (împotrivirea) statelor europene aliate nouă nu mai există”. Iar la sfârșitul cuvântării a spus: „Și cupola străveche a sfintei Sofii va adumbri din nou altarul lui Crist. Tu o Țară al Rusiei! să cazi înaintea lui și să te ridici ca Țara al tuturor Slavilor.”

Chestiunea pare acum lămurită pentru toți.

Dar, încă un cuvânt. Bulgaria este vădit de partea dublei alianțe (Austro-Ungaria și Germania); Bulgaria nu râvnește la soarta Slavilor din împărăția dela miazănoapte și, temându-se de cutropire, a luat poziție împotriva Rusiei, care în anul trecut i-a dat și o pedeapsă. În afară de primejdia cutropirii, Bulgaria vrea să aibă pe mare drum liber de comunicație cu restul lumii; dar acest al doilea interes a diminuat (scăzut) mult pentru Bulgaria, fiindcă ea are o ieșire mai avantajoasă la Marea Egee. Deci între țările balcanice numai România are interes de viață și de moarte ca strâmtoarele să nu cadă sub dominațiunea (stăpânirea) rusească. România stă într-o situație excepțională și niciodată n’a trecut printr-o mai complicată și mai groznică primejdie.

Să avem însă încredere în înțelepciunea neamului nostru...

O frumoasă cunună pe mormântul unei mame.

— Fundațiunea „Paraschiva”. —

Zilele trecute a trecut din viață, — cum s’a scris atunci — mama Il. Sale Preasfințitului domn episcop Dr. Demetriu Radu al Orăzii-mari. Fericita în Domnul a fost așezată spre odihnă veșnică în cavoul familiar de sub strălucita biserică, ridicată de Il. Sa în Tâmpăhaza, sat românesc, situat pe malul stâng al Murășului, aproape de Aiud, străbuna vatră a familiei Radu.

În ultimele decenii ale veacului trecut, de aici au plecat la carte mai înaltă feciorii fruntașului Ioan Radu. Erau trei la părinți și erau feciori în toate. Doi luăru drumul cărturăriei, iar unul rămase acasă, să fie pază la moșie și să fie cineva și lângă plug, că vedem, cum tot plugul e fruntea și temelie.

Cei doi drumeti după învățătură pleacă toamna spre Blaj, cu ce a dat Dumnezeu și cu ce le putea agonisi mama lor, o femeie harnică și cu noroc la trebi de pe ce pune mâna, avea să pună și Dumnezeu darul. Și Cerul a răsplătit din belsug truda acestei mame, plecată spre toată bunătațe și i-a făcut parte de viață lungă și pace și de multă mângâiere în lumea aceasta. Cu toate acestea, fericita în Domnul a rămas până la încheierea vieții ceea ce a fost în vremuri mai grele: adevăratul model al țăranilor noastre bine înstărite, iubitoare de gospodărie și simplitate, cruțătoare și milostivă.

Tinea față de orice cotitură și orice surâs al norocului, de orice strălucire a zilelor de mai târziu, să-și păstreze acea demnitate conștientă din felul de a vorbi și a judeca lumea aceasta, al țăranului nostru harnic și cu dare de mână.

Bucuroasă, — ca toate mamele în slăbiciunea lor pentru familie, — de a vedea pe ai săi vrednici și luminați între cei luminați, totuși nu s’a grozăvit la lume și nu și-a făcut titlu de vanitate din strălucirea familiei sale. În toate faptele a ținut să arate, că dacă fiii săi s’au învred-

Jalea casei după cel mort.

Flori uscate pe răzor
 Mulieri rămase cu dor
 C’a murit bărbatul lor
 Umblă prin casă oltând
 Lacrimile năbușind,
 Dar copiii le vedeau
 Pe mama lor întrebau:
 — Spune maică-adevărat
 Tata unde a plecat?
 Dar mama lor se ferea
 La copii nu le spunea
 Ci ațără că ieșea
 Și de plâns se apuca,
 Căci se uită prin obor
 În tot cotur-locu gol,
 Aude și n’graia mugind
 Boii gazda lor chemând
 Și ea cum îi auzea
 De bocit se apuca:

— Dragi doi boi, averea mea
 Ce vă jeluți așa,
 Ori și voi știți tare bine
 Că stăpânul nu mai vine,
 C’a murit în bătălie
 Depart de-alui moșie
 Unde i-o fi fost mormântu
 Și n’loc de cruce la cap
 De i-au pus brad răsturnat

Si n’loc de-acoperemânt
 Armatura pusă n’rând
 Și-a rămas casa pustie
 Căni latră-a sărăcie...

Vai ș’amar săraca gloată
 Ce-a rămas fără de tată
 Că-i grea mila strinului
 Că-i ca umbra spinului
 Dacă vrei să te umbrești
 Te rănești, te umilești,
 Numai de ai noștri frați
 Fi-vor și ei mângăiați.

Trimisă de George Drăghiclu, sergent, reg 43.
 din comuna Mehadica.

Din literatura suedeză.

Pikku-Matti.

După Topellus.

Afară din sat, la marginea pădurei, e o căsuță.

Ferestruia căsuței e atât de mică, încât căpșorul blond și cărlionțat, care se arată câteodată în geam, par’că o cuprinde toată.

Odinioară, pereții casei erau zugrăviți frumos cu roșu; de jur-împrejur un gard împrejmuit de grădiniță de legumă, totdeauna bine îngrijită.

Acum însă casa avea o înfățișare sărăcăcioasă; coșul se dărâmasese, așa că fumul ieșea de-adreptul prin pod; cât despre gard, nici urmă!

Acolo, în coliba aceea, care pare părăsită, trăiește un bătrân soldat orb și soția lui. Ar muri de foame, bietii, fără doar și poate, dacă bătrânul orb n’ar împleți năvoade, dacă bătrâna n’ar face mături și dacă sătenii n’ar pune mână dela mână să le dea în fiecare an câte trei chile de grâu.

Cu vre-o patru cinci ani în urmă, toate mergeau mai bine. Atunci, pe lângă bătrâni, mai trăia și o pereche tânără, fiul și nora lor, cari lucrau cu sânguință, așa încât nevoia nu se simțea de loc în familia lor.

Dar nenorocirea se abătuse dintr’odată peste căsuța liniștită din marginea pădurei. Luntrea cea mare a bisericii, care ducea pe toți enoriașii din sat la biserică așezată pe malul cellalt, se răsturnă într-o dimineată, din pricina unei furtuni venită fără veste; tânărul, împreună cu soția sa, pieriră în valuri, cu ceilalți consăteni din barcă. Numai bătrânii rămăseseră acasă; unchiușul din pricina orbeniei sale, iar bătrâna ca să vadă de-un copilăș.

În dimineata aceea, clopotele bisericii vestind sfârșitul liturghiei, sunară și de înmormântare pentru cei atât de timpuriu pieriți.

Rămăseră bătrânii, singuri cu durerea lor,

nicit de înalte demnități între oameni, apoi după Dumnezeu și dânsa a contribuit la aceasta.

Dar decât din toate aceste vorbe, mentalitatea superioară a răposatei mai bine se învederează din o seamă de fapte și observații, pe cât de instructive, pe atât și de caracteristice pentru viața aceleia ce a fost *Paraschiva Radu n. Maior*.

Abătându-se din când în când pe la Orade—mai prefera liniștea dela țară — Il. Sa în căutarea vre-unei plăceri pentru dânsa, i-a deschis o contă în dragă voie la una din prăvăliile de aici. Și mama episcopului dela Orade face câteva cumpărături și se reîntoarce la palatul episcopesc cu o cheltuială de șase — zi șase — zloti.

— Apoi bine — mamă — observă Il. Sa, atât e totul ce ai târguit?

— Atât — dragul meu — că aștia trebuiesc și plătiți.

Ce bine ar fi, dacă s'ar cugeta tot astfel și damele lefegiilor noștri, sârmanii!

Dar și mai admirabilă măsură a inteligenței a dat din prilejul nunții fiicei sale, *Teodora*, ce a avut loc în apartamentele palatului episcopesc din Orade. După numeroase cuvinte de felicitare, — cum e obiceiul anucat din străbuni la nunțile românești, — la urmă în mijlocul unei atențiuni generale, se ridică o matroană în pitorescul ei port de pe Murăș și în fața alor trei episcopi, doi prelați, mai mulți canonici și un select public de alți intelectuali, de-ai noștri, într'o românească curgătoare ca un isvor de codru și cu o prezentă de spirit spune cuvinte ce storc admirația tuturor. Și cu acest ultim gest de mare bucurie din viața ei, adormita peteluiește chiar în fața unor înalți dignitari străini, mobilitatea inteligenței, puterea de afirmare și voință a româncei și tot în aceeași vreme relevă și înalte însușiri și aptitudini ale pomorului nostru, care și atunci când n'are vre-o mână de învățătură, are proverbialul car de minte ce îl îndeamnă ca în toate să fie așezat la vorbă și să cugete bine ceea ce are de spus înainte de-a spune ceea ce a cugetat.

Și nu deapăn același vechiu repertoriu de vorbe când afirmă că oratorul și charmeur-ul sugestiv, care este episcopul Orăzii-mari, cu drept cuvânt poate zice cu Goethe:

*Vom Vater hab'ich die Statur
Das Lebens ersten Führen;
Von Mütterchen die Frohnatur
Und Lust zu fabulieren.*

Legătura aceea firească și adânc fiiască dintre mamă și fiu a rămas până la cele din urmă, sfântă și instructivă pentru toți cari pe o linie mai scurtă ori mai întinsă ne-am ridicat de lângă plug.

Acestei dragoste a ținut să dea vrednică expresie Il. Sa episcopul Radu, când mai nainte vreme a cinstit gândul părintelui Său, ridicând într-o preamărire a credinței noastre, biserica Sf. Uniri din Tâmpăhaza, chiar pe locul unde fericitul în Domnul dorind dorea să ridice o bisericuță între și pentru cele două sate învecinate.

Iar acum întru fericita pomenire a iubitei sale mame, drept cunună ce nu vestește, în ziua de 26 Faur 1915 a făcut o fundațiune de 50.000 cor. (cincizeci de mii).

Această nouă danie a Il. Sale este destinată pentru o prea frumoasă instituțiune de creștere a cărei lipsă deja de mult se simțeste și se va simți și mai tare de aci înainte, — pe lângă școlile din Beiuș.

Acest nou așezământ cultural va purta numirea: „*Paraschiva*”, după numele de botez al mamei episcopului. Asupra menirii mai de aproape a acestui institut, de data aceasta nu pot să insist. La vreme voi reveni.

Țin numai să amintesc din acest prea plăcut prilej, că „*Fondul Radu*” cu această donațiune azi face 200.000 cor. din cari, în valoare de 150.000 sunt realitățile de lângă gimnaziu, a căror menire este, ca la o zi grea să sară într'ajutorul vechii clădiri vulcaniene a liceului, iar această fundațiune de 50.000 cor. depusă acum parte în realitățile de lângă internatul *Pavelean* de fetițe în preț de 30.000 cor., parte în bani gata, hârtii de valoare, 20.000 cor. — va avea să vie și să sprijinească mai departe, într'o direcție practică educația și instrucția școlii civile de fete.

Dacă pe lângă *Fondul Radu*, destinat pentru scopuri și lipsuri școlare, mai amintim și celelalte mari jertfe aduse în anii din urmă de Il. Sa episcopul Radu, pentru o seamă de instituțiuni și clădiri bisericesti și școlare, — cum sunt *cele patru școli primare* din parohiile de lângă Beiuș; *internatul pedagogilor și seminarul teologilor* din Orade, *o fundațiune la Conistorul din Blaj pentru școala din Tâmpăhaza*, o altă fundațiune pentru spitalul din Lugoj, *biserica din Pocola* de lângă Beiuș, strălucita *biserica din Tâmpăhaza*, *turnul catedralei din Orade*, 150 de mil pe de-asupra în palatul episcopesc, — zic, dacă toate aceste sume le considerăm, cu bucurie și adâncă recunoștință putem înregistra suma de aproape 1 milion coroane, vărsată de Il. Sa în scopuri de binefacere și infiripare culturală și bisericască.

În fața vorbelor, acestea toate sunt fapte reale și faptele dela sine vorbesc.

După toate acestea, noi cu credință și cu nădejde privim în viitorul neamului nostru, ce și în vremuri atât de grele, cum sunt cele prin cari trecem azi, ne dă din sânul său minți luminate și inimi mari și cuprinzătoare de nevoile și trebuințele vieții noastre culturale.

Cu avutul și cumpătul și agoniseala lor, ei vin astăzi ca o mână cerească să ne mai netezească fruntea îndurerată și să mai îmblânzească asprimea vremilor ce au dat peste noi, — fără de vina noastră.

Alături de Ilustrii mecenati, **I. M. Moldovanu, Dr. T. Mihail**, episcopul Radu vine drept al treilea stălp puternic și neclintit, pe cari avem să clădim mai intensă și mai întinsă viața noastră culturală de mâne. (c. r.)

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna **CLADOVA**, comitatul Caraș-Severin pe câmpul de luptă.

Trandafir Buru, inv., 2 copii, (prins)
Dionisie Avramescu, 1 copil, (dispărut)
Dimitrie Birgian, 1 copil
Petru Birgian, 1 copil, (rănit greu)
Samson Birgian, 2 copii
Dionisie Ieneșescu, 3 copii
Dionisie Ieneșescu, 3 copii
Dimitrie Ciurescu, 1 copil
Gheorghe Comescu, căs., (dispărut)
10 Aurel Subțire, 4 copii
Ioan Gligor, 2 copii

Iosif Roșu, 1 copil
Dionisie Măgurian, 4 copii
Zenovie Lupulescu, 1 copil
David Homoc, 1 copil
Dimitrie Selariu, june
Valeriu Monu, 1 copil, (dispărut)
Vasile Sârbu, 4 copii, (bolnav)
Donesie Bagiu, 1 copil
20 Nicolae Bagiu, 1 copil
Dimitrie Frățescu, 1 copil, (rănit)
Luca Celeu, 4 copii, (rănit)

cu sărăcia și cu micul lor nepot, unica moștenire rămasă de pe urma celor doi morți adorați.

„Matti”, așa-l cheama pe băteț; și fiindcă era mic, mic de tot, îi ziceau de obicei Pikku Matti. Cine cunoaște limba finlandeză știe ce însemnează cuvântul Pikku; cine n'o cunoaște trebuie să ghicească că însemnează „Mic”; așa dar Matti cel mic.

Matti era grăsuț și rumen la față, ca un măr domnesc; avea ochisorii albaștri și părul ca aurul, singurul aur, de-altfel, pe care a fost și el stăpân în lume. Căpușorul lui Pikku-Matti se arăta în pervazul ferestrei, când se petrecea ceva neobișnuit pe stradă.

Dacă treci toamna pe la coliba bătrânilor, așa, pe seară, ai să vezi focul pălpâind în vatră.

Bătrânul orb împletește năvoade, bătrâna îi citește din Biblie despre orbii cari trăiesc în lumea întunerecului și cari vor vedea odată și odată, strălucind o lumină vie: lumina lui Isus Christos, care deschide ochii orbilor. Și Pikku-Matti stă într'un colțisor, cu pisica în poală; ascultă și el, cu evlavie, par'că ar pricepe ceea ce citește bunica; dar curând, îl fură somnul; ochisorii se nchid și adoarme cu capul pe genunchii bătrânei.

Dacă, însă, treci vara pe acolo, ai să bagi de seamă că lângă casă e o poartă, poarta țarinei... Nu trebuie să aștepti mult până să vie cineva. Pikku-Matti se arată 'n ușă, sare apoi peste bolovanii din cale-i, peste șanț, ca să-ți deschidă, și perisorul lui auriu flutură 'n vânt.

Acum e lângă poartă. Dacă ai un ban, arun-

că-i-l; îl așteaptă: mai ales dacă e vre-un ban nou. Nu cunoaște valoarea banilor; dar un ban nou îi face aceeași plăcere, ca și o piesă de argint. Numai, bagă de seamă! Nu cumva să arunci paraua înainte de a fi trecut poarta; altfel e în stare să se repeadă să culeagă banul, și să-ți trântescă poarta în nas. Să nu-l cerți, călătorule; adu-ți aminte că nici tu nu erai mai breaz, când erai mic, ca Pikku Matti.

De obicei, bătețul mânca la bunicii lui pâine neagră, uscată și pește afumat; când și când se nimerea și câte puțin lapte acru și cartofi; asta la zile mari. Cu toate astea, îi pria ce mânca. De cetit, nici pomeneală; dar sta strașnic de bine pe creștet, cu picioarele în sus, și făcea niște tumbe minunate pe iarbă; mai știa bine tot să arunce cu pietre în lacul luciu ca o oglindă, când își spăla bunica lui rufe. Cunoștea la perfecție urma de cocoș sălbatic și pe cea de coțofană și mai ales urmele pe cari le lăsa lupul pe zăpadă.

Știa să-și facă săniuță dintr'o așchie și cai și vâși din fructele de brad, cu picioare de bețe. Astea toate sunt doară cunoștințe destul de întinse pentru un pitcoci ca el!

O singură meteahnă avea Pikku-Matti; un singur cusur, cam neobișnuit, ce-i drept... n'avea pantaloni! Și asta, din două pricini.

Mai întâi, bunicii lui erau prea săraci ca să-i facă: și apoi, ce vrei? Așa era moda la copiii din sat, să umble cu pantaloni numai în zi de sărbătoare.

O bucată bună de vreme Pikku nu-și dădu seama că-i lipsește ceva; robotea toată ziua prin toate părțile, par'că n'ar fi fost pe lume și haine netrebuincioase. Dar, ce se întâmplă? Într'o dimineață, când tot satul se adună pe mal, ca să se ducă la biserică, Pikku se ținu scări să meargă și el.

— Nu se poate, draguțule, îi zise bunica.

— Da de ce?

— N'ai haine.

Copilul se miră grozav.

— Aș putea să-ți împrumut o haină veche de a mea dar au să creadă toți că ești o fetiță.

— Nu vreau să fiu fetiță, vreau să fiu om, scânci Pikku.

— Iaca, iaca! râse bunica; e om, chiar când nu e decât de o șchioapă. Stai frumușel acasă, puule.

Pikku rămase de rândul acesta acasă.

Curând se făcu un bălcu, unde veni și o panoramă. Pikku Matti auzi pe tovarășii lui de joc cum povesteau minunățiile văzute. Îi veni și lui pofta să se ducă la bălcu.

— Nu se poate, puule, răspunse bunica-sa iarăși.

— De ce nu? întrebă Pikku.

— Acolo sunt numai oameni bogați: judecătorul, notarul, slujbașii. Nu poți să te duci fără pantaloni.

Pikku se luptă o bucată de vreme cu el însuș. Vedea cu ochii închipuirii toate păpușile dela panoramă. La urma urmei zise:

- Adam Furdian, 6 copii
Ioan Muntean, 3 copii
Iosif Muntean, june
Dimitrie Avramescu, 3 copii, (bolnav)
Gheorghe Stoichescu, 2 copii
Dionisie Dehelean, 2 copii
Trifu Ianoș, 4 copii
30 Serafim Gligor, 1 copil
Dimitrie Selariu, 2 copii
Dionisie Ciurescu, 1 copil, (rănit)
Andrei Ciurescu, june
Dimitrie Selariu, căsăt.
Procopiu Bulgarescu, 2 copii, (rănit)
Atanaslu Bulgarescu, june
Traian Lupulescu, 1 copil, (rănit)
Nicolae Grozescu, căs.
Vasile Vălean, 1 copil
40 Dionisie Pasculescu, june
Vasile Sintescu, 1 copil
Dimitrie Florescu, 1 copil
Vichentie Ilie, june, (rănit)
Gheorghe Ieneșescu, 2 copii, (rănit)
Vichentie Cosmescu, june
Luca Homoc, 2 copii
Ioan Voinescu, căs.
Romulus Homoc, 2 copii, (rănit)
Luca Martinovici, (bolnav)
50 Dionisie Martinovici, june
Rusalin Ianoș, căsăt.
Dimitrie Crișan, 2 copii
Ioan Istrat, june, (rănit)
Zaharie Mitar, 1 copil
Dionisie Homoc 3 copii
Iulian Covaci, 1 copil
Dimitrie Selari, 1 copil, (rănit)
Rusalin Birgian, 2 copii, (bolnav)
Dionisie Stoichescu, 3 copii
60 Petru Subțire, 2 copii
Nicolae Ardelean, căsăt.
Aurel Voinescu, 1 copil
Serafim Homoc, căsăt.
Dionisie Selari, june, (rănit greu)
Ioan David, căsăt.
Parteniu Cerbe, 2 copii
Octavian Miloș, june
Pavel Sirbu, 4 copii
Iulian Brigian, 2 copii
70 Gheorghe Măguriian, 2 copii
Dimitrie Olariu, 2 copii
Serafim Birgian, 4 copii, (bolnav)
Constantin Cosmescu, 1 copil
Aurel Trifescu, 3 copii, (prins)
Serafim Cladovan, 2 copii
Vasile Frăntescu, căs., (prins)
Gheorghe Frăntescu, 1 copil
Constantin Murarescu, căs.
Nicolae Olocean
80 Rusalin Crișan, 4 copii, (bolnav)
Donesie Jivanior, june

Vasile Lingurar, 4 copii
Pantellimon Ficu, căs.
Dumitru Ficu, 1 copil
Vichentie Zlătariu, june
Ioan Subțire, 1 copil
87 Ioan Mitar, 2 copii

Comunicat prin: Ioan Căpitan,
preot.

Bombardarea Dardanelelor.

Anglia favorabilă internaționalizării Dardanelelor.

Din Londra se comunică următoarele amănunte asupra bombardării Dardanelelor:

Era de așteptat un atac puternic împotriva strâmțorilor în urma vorbirii semnificative a ministrului rus Sassonow în Duma (parlamentul rus) și în urma aluziunii că se vor lua măsuri ca să se sfârșească cu blocarea (închiderea de toate părțile) Rusiei; tot în acest înțeles s'a pronunțat și ministrul englez Lloyd George în camera comunelor (parlamentul englez).

Atacul s'a început în primele ceasuri Vineri dimineata, când puternica flotă engleză compusă din nave de război de primul ordin precum și din nave de a doua și a treia categorie și din incrucișătoare de bătaie, urmate de flotile de torpediniere de cercetare, se însăra pe Marea Egee. O escadră franceză destul de puternică ce cuprindea între altele navele „Bouvet”, „Gaulois” și „Sufren” mergea alături de flota engleză. Intre ceasurile 7 și 8 flotele aliate sub comanda viceamiralului Sackville Carden ajunseseră la depărtare de 20 mile de Seddul Bahr, fiind la jumătate depărtare între insulele Imbros și Tenedos. Un ceas mai târziu navele se găseau în pozițiune de a începe focul, fiind cam la 18 km. de Capul Helles și Kum Kaleh. Bombardarea ținu câteva ceasuri dimineata, în care vreme câteva hidroplane, cari fuseseră aduse pe o navă specială, fură lansate pe apă și mai apoi se ridicau în aer să-și potrivească tragerea.

La ceasurile 2 după amiază viceamiralul porunci că o parte din flotă, compusă din nave engleze și franceze, să se apropie de coastă, bombardând forturile cu tragere repede și cu tunuri de calibru mijlociu. Păcără trei nave engleze: „Vengeance”, „Cornwallis” și „Triumph” cu 4 tunuri de 305 mm., 4 tunuri de 254 mm., 14 tunuri de 190 mm., 12 tunuri de 152 mm. și alte 2 duzini de tunuri mai mici; ele fură însoțite în cele dintâi operațiuni de incrucișătorul „Inflexible” cu 8 tunuri de 305 mm. și „Agamemnon” navă de a doua categorie cu 4 tunuri de 305 mm. și 10 tunuri de 234 mm.

Când navele se apropiară de intrarea strâm-

toarei, începu o canonadă puternică din forturi și multe bombe căzură în apă chiar lângă vase.

D. Angagneur, ministrul de marină al Franței, fiind întrebat în privința acestei bombardări de corespondentul ziarului „Petit Parisien” a declarat, că flotele aliate au bombardat de fapt forturile exterioare ale Dardanelelor.

Se telegrafiază din Atena, că la atacul desfășurat de Englezi și Francezi împotriva Dardanelelor, au luat parte 12 incrucișătoare, 20 distrugătoare și 3 hidroplane. Ținta principală erau întăriți de pe malul Asiei: Orhanie și Kum-Kaleh. O sută cincizeci de tunuri au aruncat 2000 de obuze. Spre seară, a răspuns la atac numai fortul dela Ertoghur.

Flota anglo-franceză a fost întărită cu 7 dreadnoughturi engleze și 3 franceze. Două mari transporturi de trupe au sosit în fața Dardanelelor cu vre-o zece nave ajutătoare, destinate la scoaterea torpilelor.

In total, sunt vre-o 60 de vase de război cari incrucișează în fața Dardanelelor.

La Mitilene merge svonul că aliații ar fi început să debarce trupe la Xeros.

Agentia telegrafică turcească „Milli” comunică următoarele: După un comunicat al conducerii armatei ieri flota dușmană timp de 3 ceasuri a bombardat, fără succes însă, Dardanelele, în urmă din cauza focului puternic al bateriilor noastre a fost silită să se retragă. În același timp o flotilă compusă din 4 incrucișătoare și torpiloare franceze a bombardat pozițiile noastre de-alungul golfului Saros, dar fără rezultat. Hidroplanele noastre au bombardat cu succes vasele dușmane.

În ținutul Irakban Ahoz două companii de cavalerie engleză provăzută cu mitraliere s'a ciocnit cu trupele noastre de recunoaștere. Am silit pe dușman să se retragă. Dușmanul a pierdut 50 de morți, arme multe și mari cantități de munițiune.

Ziarul italian „Idea Nazionale” spune, că nu a avut loc întărirea svonului răspândit în cercurile politice italiene după care Anglia ar fi oferit Italiei să ia parte la acțiunea navală împotriva Dardanelelor. Ziarul adaogă, că în cercuri competente se judecă svonul acesta ca fantastic; doar — zice ziarul de mai sus — acest svon chiar din isvor străin se socotește ca lipsit de temei.

Același ziar primește din Londra știrea, că flota anglo-franceză ar avea ca bază a operațiunilor o insulă grecească. Grecia, la protestul austro-german în privința suferirii aliaților pe o insulă grecească, a răspuns că nu are mijloace să se impotrivească flotei aliaților.

Un alt ziar italian „Corriere dela Sera” crede în ce privește chestiunea strâmțorilor, că Anglia ar fi învoită ca Dardanelele să fie declarate internaționale.

Ziarului „Nationalzeitung” din Berlin i se anunță din Constantinopol următoarele: E fapt, că

— Dacă mi-ai împrumut rochia ta?
— Iacă-tă-! răse bunică-sa.
— Li dădu rochia.
— Acu semeni a fetiță.
— Dacă seamăn a fetiță, nu mă duc: nu sunt fetiță, sunt băiat.

Ispita era prea mare. Plecă. Când ajunse în piața primăriei, începu să strige cât îl ținea gura:

— Nu sunt fetiță. Sunt băiat, măcar că seamăn a fetiță!

Toți oamenii râdeau; fetele se adunaseră roată împrejurul lui, băteau din mâini și strigau: „Mărioro, de unde ai cumpărat rochița asta așa frumoasă?”

— E a bunicii, nu e mea: vedeți bine că nu sunt nici o Mărioară. Sunt Matti.

Atâta râseră oamenii și glumiră pe socoteala lui Pikku încât acesta, amărât și supărat, se duse într-o fugă acasă.

— Desbracă-mă, desbracă-mă! strigă el. Nu mai vreau rochie! Sunt băiat!

— Vezi bine, zise bunicul; cu altă ocazie, să știi că-ți împrumut pantalonii mei.

Bătrânii bunici iubeau pe bietul Pikku din toată inima. După Dumnezeu, era singura mângăere, singura lor bucurie pe pământ! Dacă le-ar fi stat în putere l-ar fi îmbrăcat numai în catifea brodată cu aur. Li deteră o bucată de pâine cu unt, și băiețelul își uită necazul.

La câtă-va vreme după aceea, auzi de pe la drumetri că are să treacă prin sat un om mare

și puternic, așa de mare, că regele nu era mult mai mare în rang ca dânsul. Se spuneau lucruri mari despre el; că ar fi îmbrăcat din cap până în picioare numai în argint și pietre nestimate; că ar purta cu el un sac de bani, numai bani de argint, pe care trebuia să-i arunce copiilor pe drum.

Vestea asta ajunse și la urechile lui Pikku Matti, care numai decât își manifestă dorința de a merge și el să-l vadă pe minunatul călător.

— N'ai haine, zise râzând bunicul. Vino și du-mă de mână până 'n pod, și acolo o să-ți caut și o să-ți dau pantalonii mei, să vedem dacă îți vin bine.

Cine era mai fericit decât Pikku Matti! Se urcă ca o pisică pe scara podului, așa că bietul bunic de-abia se putea ține pe urma lui.

Cum ajunseră în pod, bunicul scotoci într-o ladă veche, prăfuită, din care scoase un rând de haine militarești, o căciulă și o sabie.

— Dămi-o mie!, strigă Pikku Matti, cum o văzu. Și fără să aștepte, înșfăcă sabia grea, care era mai mare decât dânsul, și cu mare anevoință începu s'o învătească.

— Când vei fi mare, îi zise bunicul, mângându-l, ai să ai și tu sabia ta, cu care ai să-ți aperi țara.

— Și am să le tai capul la toți!

— Cui?

— Dușmanilor!

Se coborâră din pod, băiatul târând sabia,

iar bunicul cu brațele încărcate cu haine. Dar abia ajunseră jos, că auziră larmă mare pe stradă.

Se vestise că boerul cel mare e pe aproape.

Repede, bunica, bunicul, puseră mâna și-l întoliră pe Pikku cum putură mai bine; pantalonii dela jumătate fură răsrânți și prinși cu ace cu gămălie; mânecile cele largi, de-ar fi încăput băiețelul cu totul într-una, fură de asemenea suflecate și prinse; boneta cu pană, în care căpușorul lui blond dispăruse cu totul, fu și ea strâmtă în același chip, numai săbiei n'aură ce-i face. Pikku Matti o încinse cum putu și așa, înfășurat, o tuli la poartă, după ce bunicul îl învăță salutului militaresc.

Abia ajunse Pikku la poartă, și un nor de praf întunecă văzduhul. În scăpărări de potcoave, în pocnituri de bici și în chiuit de surugii se apropia trăsura marelui oaspe, cu iuțea fulgerului. Surugiul strigă să se deschidă poarta. Atunci Pikku luând poziția militarască, salută, așa cum îl învățase bunicul.

— Oprește! strigă boerul din trăsura, surugiului.

Caii se opriră. Boerul întrebă:

— Cine-i piticul acesta, îmbrăcat în uniformă asta militarască? Și răse prietenește. Asta-l făcu pe Pikku să mai salute iarăși. Jitarul, care păzea la poarta satului, răspunse că e nepotul unui biet soldat bătrân și orb, numit Hugg, care sta chiar în căsuța de lângă poartă.

două forturi turcești de pe malul european al Dardanelelor au fost rău stricate de bombardarea năvilor engleze și franceze. Tunurile engleze duc la mare depărtare, așa că tunurile forturilor de pe mal nu se pot apăra. Noroc însă că nu nimeresc toate gloanțele de tun a flotei engleze. Flota dușmană a fost din nou întărită. În acest moment flota dușmană se compune din 40 nave mari de război, fără de încrucișătoare și torpiloarele ce o însoțesc.

Se telegrafiază din Tenedos, că bombardarea Dardanelelor a fost reluată ieri; au luat parte vasele mari și vre-o 20 de contratorpiloare. Forturile turcești au răspuns; rezultatul nu se cunoaște.

(A. T. I.)

Războiul și băncile din Arad.

Ziarul „Aradi Közlöny” din localitate în nrul său din 3 Martie n. se ocupă cu chestia depunerilor dela toate băncile din Arad și concludă, că în anul trecut depunerile în general au scăzut cu 3 milioane coroane... Această scădere nu provine însă din neîncrederea publicului față de institute, ci ea corespunde abia unei părți din suma subscrisă pentru împrumutul de stat, care împrumut în mare parte s'a subscris prin depuneri.

O frumoasă dovadă de maturitate și cumințenie au manifestat deponenții cari nu s'au lăsat nici ademiniți și nici înfricați de spaima războiului, ci și-au lăsat neatinși banii lor depuși la bănci.

Acest fapt imbucurător dovedește soliditatea (tăria) băncilor și încrederea față de conducătorii lor.

Se spune cu tot dreptul, că după capitala Budapesta cea mai solidă piață de bani este piața Aradului, unde viața economică și comercială și în aceste vremuri grele și-a avut cursul ei normal.

Ce ne privește pe noi, constatăm cu bucurie, după datele lui „A. K.” că și în anul 1914 institutul de credit și economii „Victoria” a făcut un record, urcându-i-se depunerile spre fructificare cu vre-o o jumătate milion cor., adică la considerabila sumă de 14 milioane coroane.

Această frumoasă sumă a depunerilor spre fructificare vorbește mai mult decât orice comentariu.

În aceste vremuri grele, ca și cari n'au mai fost până acum, creșterea depunerilor la banca noastră „Victoria” dovedește marea încredere pe care publicul o are față de conducerea acestui institut.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În Carpați, spre apus dela pasul Ujoc sunt în curgere lupte, cari pentru posesiunea înălțimilor importante și a liniei culmilor de munți iau proporții și mai mari. Mai multe contraatacuri rusești le-au respins sângeros și în cursul zilei am avut în front noi succese locale. Cu prilejul ocupării unei înălțimi spre nord dela Cisna, am făcut prizonieri 400 de Ruși. Lângă Dunajet și în Polonia rusească n'a avut loc nici un eveniment mai esențial.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: La St. Eloi, (la sud de Ypern) am respins, după o luptă sângeroasă pept la pept, un atac a două companii engleze. La Perones am făcut prizonieri persoanele ce se aflau pe un aparat aerian francez, care în urma unui defect de motor, a fost constrâns să coboare.

În Champagne atacurile franceze n'au avut nici cel mai mic succes. I-am aruncat pe Franței, cauzându-le mari pierderi, în pozițiunile lor.

La nordvest de Ville sur Fourbe am cucerit dela dușman un tranșeu lung de 350 de metri.

În pădurea dela Consenvoye și în regiunea Ailly-Apremont am respins cu ușurință năvălirile franceze.

Spre nordost dela Badonviller, am câștigat prin atac teren considerabil. Aci am mutat frontul nostru cu 8 kilometri înainte.

La nordost de Celles, Francezii au încercat zadarnic să-și recâștige pierderile ce le-a suferit zilele din urmă.

Pe câmpul de război din ost, la Grodno situația nu s'a schimbat.

Spre sudost dela Augustow, Rușii au încercat să treacă peste Bobr, dar cauzându-le

mari pierderi i-am aruncat peste râu. Am făcut prizonieri 1500 Ruși.

Celalalte atacuri ale Rușilor, făcute împotriva noastră spre nordost dela Lomza, s'au prăbușit în fața frontului nostru.

La sud de Kolno am avansat.

La Miszyniec am retras puțin avanttrupele noastre în fața forțelor covârșitoare ale dușmanului.

Spre nordvest dela Prasniz, Rușii au înaintat puțin. Spre ost dela Plock am respins mai multe atacuri de noapte ale Rușilor.

Luptele în Carpați și jur de Stanislau.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Luptele reluate în Carpați continuă fără întrerupere pe întreg frontul. Mai îndârjite sunt luptele la Stanislau și pe șesul Galității sudostice, unde lupta e foarte vie și e mai schimbăcioasă decât pe coastele Carpaților. Se poate constata că Rușii pentru ca să-și scape aripa sudică periclitată au aruncat în foc toate rezervele, între aceste și trupe, cari de abia au fost instruite.

Situația noastră în general e favorabilă și deși ne găsim în față cu forțe îndoit de mari ca ale noastre, dușmanul n'a putut să câștige teren sau avantaj de tactică în nici un punct al frontului. Atacurile și contraatacurile sunt îndârjite și cu mari pierderi. Mai recent atacurile trupelor germane au avut rezultat.

Nu se poate prevedea, cât va ține această luptă uriașă, pentru desfășurarea definitivă însă au în tot cazul o mare influență viscoale de zăpadă.

Luptele la Ujoc și Stanislau.

Viena. — Corespondentul de pe câmpul de război al ziarului „Fremdenblatt” scrie: Lupta gigantică din Carpați a luat ieri iarăși proporții considerabile. Câtă vreme în zilele din urmă s'a dat lupte numai spre apus dela stămtoarea Ujoc și la Nistru, ieri s'a pornit lupta în tot locul cu multă vehemență. Artileria noastră a avut aproape pe întreg frontul o zi foarte grea. Lupta dela Stanislau, care încă nu s'a sfârșit de tot, ne-a adus ieri iarăși avantajii. Artileria rusească are aci poziții foarte bune, dar mortierele noastre grele au avut un efect dezastruos. Rezistența încăpăținată a Rușilor arată din nou că străduința lor e să apere cu toate forțele lor atacul strategic ce l'am pornit noi în coastele lor. Cu toate că au pierderi mari, Rușii n'au putut câștiga avantajii în nici un punct, prin acțiunea lor din Carpați.

Cernăuțul eliberat.

Vatra-Dornei. — Guvernul a numit un nou consiliu orăș. în Cernăuț. Primarul Cernăuțului Dr. Weisselberger, după cum se știe a fost dus ca ostatec de către Ruși, viceprimarul Barleon e bolnav în Viena, iar al doilea viceprimar Popovici se găsește ca soldat pe câmpul de luptă. Primar al orașului a fost acum numit consilierul Krahel (german) iar membrii în consiliu orășenesc: Minkusch (rutean), Dr. Bondnarscul (român), Gajevsky (polon), Dr. Flicker (ovreu).

Contele Meran a luat după eliberarea Cernăuțului imediat dispoziții, ca familiilor celor plecați în război să li se împartă ajutor, iar pentru populațiunea care se găsea în mare miserie să se aducă cantități suficiente de alimente.

Rușii și-au aruncat în front toate rezervele.

Viena. — Dela cartierul pressei se anunță: Luptele din Cernăuți, cari din cauza vremii nefavorabile se linișțiseră, s'au pornit acum cu nouă putere.

Rușii au aruncat în front toate rezervele lor, pentru ca astfel să-și ușureze aripa lor de miazăzi. Acțiunea lor, prin care își jertfesc numai forțele, n'a reușit. În Carpați, ei n'au putut câștiga avantajii în nici un punct, ba chiar au pierdut teren în mai multe puncte. Luptele aceste crâncene, câtă vreme vor mai ține nu se poate prevedea, căci are o mare înrăurire asupra lor și vremea. De altcum se dau lupte crâncene pe întreg frontul din Carpați și pe șesul Galității dela miazăzi-apus.

La auzul acestor cuvinte, boerul sări din trăsură și se îndreptă spre locuința orbului.

Să fi fost de-oparte! Bătrâna amuțise de frică, era să cadă de pe scaun.

Bătrânul, mai curajos, dibuind, arătă oaspeului un scaun și-l pofti să stea.

— Bine v'am găsit, dragii mei, zise boerul, dându-le mâna. Imi pare că suntem cunoștințe vechi, adăogă el, adresându-se soldatului orb. Nu ești d-ta Hugg, din fosta mea companie, a 39-a?

— Da, da! domnule Căpitan, răspunse orbul vesel; vă recunosc vocea!

— Slavă Domnului că te-am găsit! zise boerul. Decând te caut! Am să-ți plătesc o datorie veche, ții minte? Ții minte că mi-ai scăpat viața, atunci, în război, când ai abătut cu îndemănare, din drum, glonțul inamic ce era cât pe-acți să-mi zboare creerii? Eu n'am uitat, dragul meu, curajul, devotamentul ordonantei mele credincioase. După război, n'am mai auzit nimic despre d-ta, nu știam unde să te mai caut.

Te credeam mort. Dar a vroiu Dumnezeu să ne mai vedem, și acum doresc din inimă să te ajut, să fac ceva pentru d-voastră, pentru ștregărelul acesta. Are să fie un viteaz de frunte!

Zicând astfel, boerul ridică în brațe pe Pikku, care se furișase în casă.

— Lasă-mă, strigă dânsul; iaca vezi ce mi-ai făcut? Mi-ai dat capela jos, și are să se supere bunicul!

Bătrâna își ceru iertăciune pentru îndrăzneala nepotului; dar boerul râzând, zise:

— Lasă, că am să-i dau eu bunicului altă pălărie, nouă, și haine noi; și bunicuței și ție...

— Mie haine soldățești, ceru Pikku repede, eu vreau să mă fac soldat, cum a fost bunicul.

— Nu vrei mai bine să te iau cu mine, micule?

— Du-te cu Domnul, ziseră bunicul și bunică; la dumnealui ai să bei lapte în toate zilele și ai să mânânci pâine albă, și pește proaspăt și tot felul de bunătăți. Are să-ți dea și un cal să călărești...

— Un cal? întrebă Pikku și ochisorii lui se făcură mai mari. Indată însă își luă seama:

— Eu aici vreau să rămân, la bunicu și la bunică, nu mă duc dela ei, zise el, gata să izbucnească în plâns.

— Ești un copil de inimă, zise fostul căpitan mângâindu-l; imi pare bine că nu ești lăcom și-ți iubești bunicii. Voi îngriji de ei și de tine de acum, să nu mai duceți lipsă de nimic. Când vei fi mare atunci te voi lua și te voi face un soldat, cum am fost noi. Bine faci că nu-ți lași, cum fac mulți oameni mari, pâinea neagră, ca să a-lerge după bunătăți ispititoare, și numai Dumnezeu și sufletul lor știe cât trag pe urmă. Nu uita cuvintele: „Cinstește pe tatăl și mama ta, ca să-ți fie ție bine pe pământ!”

— Asta e scris în cartea bunicuții! zise Pikku.

— Da, răspunse boerul, dar nu e scris în toate inimile!

(R. C.)

Ana Alex. Codreanu.

A cui e Stanislau.

București. — „Dimineții” i se anunță cu datul de 27 Februarie: Știrea că Rușii ar fi reocupat Stanislau, până acum nu a fost confirmată.

Asediarea Dardanelor și cercurile italiene.

Roma. — Asediarea Dardanelor a provocat în cercurile politice italiene o mare agitație. Ziarele italiene pretind că deja de acum să se încheie o înțelegere liniștitoare cu antanta pentru cazul dacă Dardanelele ar cădea.

Roma. — „Vittoria” scrie că asediarea Dardanelor servește numai interesele Rusiei, căreia i se gată puterile și muniția, iar massele ei în lipsa armelor și muniției, nu pot decât să se predea dușmanului. Dacă tripla antantă nu va reuși să forțeze trecerea prin Dardanele, Rusia va fi șach-mat.

Athina. — Sub conducerea generalului francez D'Amadé au fost concentrate în fața Dardanelor 4 divizii, compuse din Francezi, Hindu și Negrii, pentru ca să fie debarcate pe țărmuri. Turcii au concentrat însă deasemenea trupe, pentru ca să împiedece debarcarea.

Noul plan al generalului Hindenburg.

Roma. — Se anunță, că generalul german, Hindenburg a făcut un plan de luptă urmărind să taie legăturile Varșoviei de Petrograd. Luptele dela lacurile Mazuriene au făcut parte din acest plan. Prima luptă, după „Corriere della Sera” face parte din acest plan de luptă. Germanii fac mari eforturi să treacă Niemen-ul. Pe de altă parte din Petrograd se anunță, că Rușii au reușit să-și refacă (?) frontul și că opun numeroase forțe pentru a împiedeca viguroasa ofensivă germană.

Bulgaria și România.

Roma. — Ministrul Bulgariei la Roma, d. Rizoff, întrebat de corespondentul lui „Corriere della Sera” dacă nu există o înțelegere secretă între Bulgaria și România, a declarat:

— *Puteți spune în numele meu că Bulgaria n'are înțelegere secretă sau publică cu nici un stat din lume.*

Pe de altă parte, d. Ghenadieff, spune „Figaro” după „Tribuna” a afirmat că svonurile după cari Bulgaria n'ar fi pregătită pentru unele eventualități, sunt lipsite de temei.

— *Bulgaria, a spus dânsul, are 400.000 de oameni gata și înarmați ca în 1912. Cât despre relațiile bulgaro-române, ele sunt excelente și se va face tot posibilul pentru ca ele să devină din ce în ce mai intime. De altfel, o alianță ofensivă și defensivă între Sofia și București făcea parte din programul fostului prim-ministru Stambulow.*

Diferite.

— Guvernul german se ocupă cu proiectul unui nou impozit de războiu. Acest impozit l-ar plăti liferanții de războiu după venitul, ce l-au câștigat în cursul războiului.

— Luptele lângă Rheims au fost reluate. Francozii au pornit atacul.

— Din Petersburg se anunță că în Mandșuria s'au înrolat în armata rusească 460 de Japonezi.

— Un ziarist italian a vizitat prizonierii austro-ungari din Niș și a constatat că Sârbii tratează bine cu ofiterii, iar cu soldații de rând foarte rău.

— Din Berlin se anunță că la cartierul statului-major german sunt reprezentați toți atașatii militari ai statelor neutrale și lipsea până acum numai cel al Italiei. Acum a fost trimis ca atașat militar la cartierul german ambasadorul Italiei din Berlin.

De pe câmpul de luptă.

— Copilul regimentului. —

Un băiat rămas orfan de mamă din frageda pruncie, iar de tată abia de 7 luni, dar cu un frate care a fost rănit de curând pe câmpul de luptă, s'a prezentat în zilele acestea aici (pe câmpul de luptă) comandai regimentului nostru. E abia de 14 ani. Are 3 clase gimnaziale, și e de origine din Cașovia. Un băiat mărunțel, drăguț, deștept, în uniformă de caporal provăzută cu un călușel grăsuț „Pubi” pe care-l dirijează bine din frâne. Îți este mai mare dragul privindu-l.

Acum e între noi, e al nostru, și eu l'am botezat: „Copilul regimentului”. Altcum îl strigam pe nume, „Ferco”.

A fost la început pe câmpul de luptă, și a fost și rănit la piciorul drept.

Iată istoria lui:

La izbucnirea războiului tatăl său, funcționar la căile ferate, a fost transferat la frontiera Serbiei. Acolo s'a și prăpădit. Fratele băiatului a fost transportat, ca rănit, în spitalul din Timisoara. Băiatul a rămas în grija unui căpitan, care l'a luat cu sine pe câmpul de luptă. Căpitanul făcea serviciu de comandant al unui tren de diviziune.

Băiatul provăzută cu uniformă, se ținea de personalul diviziunii.

Cu o ocazie trenul a ajuns însă în apropierea nemijlocită a dușmanului și băiatul a fost rănit de o bucată de șrapnel în piciorul drept și a fost transportat în spitalul din Cașovia. După ce i s'a vindecat rana, a plecat să cerceteze pe fratele său care zăcea în spitalul din Timisoara. Acolo a ajuns în grija regimentului 61, dar mai ales în simpatia unui major, care era să conducă un batalion pe câmpul de luptă.

Băiatul s'a înștiințat și a rugat cu lacrimi în ochi să fie dus și el. Rugămintea i-a fost împlinită și provăzută cu uniformă și promovată, după toată forma militară, de caporal, a plecat pe câmpul de luptă.

Așa a ajuns la noi, fiind încunjurat și iubit de toți.

E împărțit la trenul regimentului în slujbă. Și care îi e slujba? Toată ziua vine, pe călușelul lui, „Pubi”, la locul unde e postat regimentul. Se înțelege prin slujba aceasta a devenit și mai interesant și iubit. El e „copilul și poștărelul” regimentului nostru.

Cred că ori și cine își poate închipui, cu ce nerăbdare îl așteptăm pe „poștărelul” nostru.

Ne cunoaște deja pe toți, ne distrage și ne mângâie și indulcește zilele, aducându-ne scrisorile venite din depărtare, dela ai noștri. Și ne duce scrisorile ce le trimitem, ca să liniștim soțiile și părinții...

Azi încă nu a sosit, dar de mult îl așteptăm, căutându-l în depărtare, doară, doară vine și ne aduce vre-o câteva șire scrise de cei de acasă....

27/II. n. 1915.

Eugen Muntean,
preot militar.

O nevoie națională.

— Regele Carol al României despre Dunăre și mare. —

În mesajul corpurilor legiuitoare din 1868, regele Carol I a numit navigarea pe Dunăre o nevoie națională.

În 1869 a spus că România, așezată la porțile Orientului, pe marginea celei mai mari artere de comunicație, este chemată a juca un mare rol în echilibrul Europei orientale.

La 1880 dorea ca întreaga Europă să își păstreze influența ei asupra Dunării. Când s'a inaugurat podul, Carol I, la 14 Septembrie 1895, a zis că după dorința Sa de un sfert de veac, România stăpânește calea cea mai scurtă între mările nordice și țările din Orient.

La serbarea jubileului de 50 ani al Unirii, regele Carol I a urât:

„Dumnezeu să ne ocrotească iubita noastră țară, îmbogățită prin izbânzile vitezei noastre armate cu acel frumos ținut care ne-a deschis dru-

mul mării, pe care tricolorul nostru, acel mândru simbol al Unirii, fâlfăie și vesteste până în țările cele mai depărtate, că la gurile Dunării este un popor care s'a ridicat prin virtuțile sale civice și războinice”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 4 Martie n. 1915.

D-rul I. Urban Iarnik și Românii.

Un incident mișcător.

Sub acest titlu ziarul bucureștean „Steagul” scrie următoarele:

Bunul pireten dela Praga al Românilor, profesorul Dr. Urban Iarnik, continuă cu îngrijirile și dragostea sa pentru soldații români, răniți, aflători în spitalele din marea capitală a Boemiei și am avut prilejul să ne ocupăm, într'un alt număr de frumoasele și mișcătoarele sale fapte, pentru alinarea suferințelor fraților noștri.

Astăzi, vom povesti un alt incident din viața de „îngrijitor de bolnavi” pe care o duce acum distinsul magistrul dela Praga și se va vedea imediat sufletul nobil și spiritul înalt de umanitate al acestui duos și mare filo-român.

Vizitând din nou spitalele din Praga pentru a-și vizita amicii ce-și făcuse, printre soldații români veniți, cu prilejul vizitelor sale precedente, d. Dr. Iarnik a dat peste unul din ei, care — acum însănătoșat de ranele căpătate în războiu — aștepta să fie din nou trimis pe câmpul de luptă.

Întrebându-l dacă nu ar dori să știe și el ceti, căci constatase că e analfabet, dânsul i-a răspuns amărât că nu vede nici un folos ca să mai învețe carte, deoarece cine știe de are să se mai întoarcă din războiu și acest răspuns a mâhnit pe ilustrul său interlocutor.

Totuș dr. Iarnik și-a continuat vizita mai departe și întâlnind pe un alt „amic” al său, pe care îl învățase să citească, l-a întrebat dacă nu are vre-o dorință.

Soldatul i-a răspuns că ar dori tare mult să știe să citească o psaltire românească de care a auzit el că s'ar fi tipărit la Gherla și a rugat frumos pe vizitatorul lui să i-o procure.

Altul, în locul profesorului ceh, ar fi trecut cu vederea o asemenea cerere, care — pe lângă ciudătenia ei — era încă și greu de realizat. Unde să găsească într'adevăr d. dr. Iarnik psaltirea ce i se cerea?

La Gherla însă e un episcop român și în dorința sa de a-și servi pe prietenul din spital, ilustrul profesor a adresat însuș prelatului o scrisoare, rugându-l să îi procure cartea dorită.

Acum, D. Iarnik așteaptă să i se trimită din Gherla psaltirea și ne închipuim mulțumirea sufletească ce va simți el, când va vedea plăcerea soldatului satisfăcut în via sa dorință.

„Nu e într'adevăr mișcător acest incident, care pune, într'o atât de caldă lumină, sentimentele de dragoste pentru Români ale profesorului dela Praga?

Acestui nepretuit prieten al neamului nostru i se cuvine toată recunoștința Românilor!...

Cum e lăudat eroismul regimentului românesc 63 din Bistrița? Dintr'o scrisoare primită dela colonelul reg. 63 din Bistrița, regiment aproape curat românesc, extragem următoarea caracterizare a feciorilor noștri: „Die Mannschaft des Hausregiments hält sich sehr brav und tapfer und macht Ihrem Volke und dem Vaterlande alle Ehre” Hefner, Oberst. Tălmăcită pe românește: „Feciorii regimentului de casă se țin foarte brav și curajoși și fac poporului Dvoastră și patriei, toată cinstea”. Colonelul Hefner.

Târgul din Arad. Căpitanul orașului Arad aduce la cunoștință că târgul de primăvară în anul acesta se va ține în zilele de 19—23 Martie. Târgul de vite se va ține pe noul loc de târg. În 19 va avea loc târgul de miei, oi, vaci porci, etc., iar în 20 de cai. Pe locul închis al târgului se pot duce însă numai cai, asupra cărora proprietarii respectivi au pașaport. Pentru caii fără pașaport s'a destinat un loc desclinit.

O importantă ordinație a comandamentului armatelor. Se anunță din Viena: Comandamentul armatei, luând în considerare că interesele economiei naționale sunt în legătură strânsă și cu interesele armatei a ordonat, ca pentru isprăvirea cât mai curând a lucrărilor de primăvară, să li se acorde trupelor de rezervă și reconvalescenților un concediu maximal de 14 zile, întrucât o permit aceste interese militare.

Exploatați grădinile. Consiliul orașului Arad atrăgând atențiunea locuitorilor asupra vremurilor grele în cari trăim îi provoacă pe toți cari au grădini, să le folosească acestea cât mai intensiv sămânând tot felul de legume timpurii, neapărat necesare în culină.

Orașul dă gratuit din grădinile sale răsădul necesar tuturor cari i se vor adresa cu această rugare.

Cum explică Rușii înfrângerea din Mazurka? Se anunță din Petrograd: Comunicat oficial:

Germanii convingându-se, după o serie de atacuri de o excepțională violență și tenacitate, cari i-au costat victime nenumărate, despre imposibilitatea de a înfrânge trupele noastre de pe stânga Vistulei, au procedat la finele lui Ianuarie la aplicarea unui nou plan. Terminând alcătuirea în interiorul țării a mai multor corpuri de armată și aducând trupe de pe frontul de vest contra noastră grație rețelei lor minunate de căi ferate, au îngrămădit în Prusia forțe considerabile căutând a bate a doua noastră armată, care ocupa pozițiuni puternice în spre lacurile Mazuriene.

Spre a asigura succesul acestei lovituri Germanii au transportat o parte din contingentele lor de pe fronturile Bzurei și Ravkei pe dreapta Vistulei.

Concentrarea germană în Prusia răsăriteană a fost revelată la 19 Ianuarie încă, dar însemnătatea trupelor concentrate acolo nu s'a cunoscut decât mai târziu. Neputând din lipsa de căi ferate să aducem cu suficientă grabă pe frontul Prusiei răsăritene forțele indispenabile spre a opri lovitura dușmanului, șefii armatei au hotărât să retragă armata din Prusia ostică spre graniță și mai departe spre Niem. În această mișcare, aripa dreaptă a corpului 10 de armată strânsă de mari forțe inamice, amenințată de o învălire la flancul drept, a fost silită la o mișcare repede și a descoperit flancul corpului următor, care din această pricină, s'a aflat într-o pozițiune extrem de penibilă și doar elemente separate au izbutit să scape.

Celelalte corpuri ale celei de a zecea armate combătând continuu cu tenacitate s'au retras încet în direcțiile ce li s'au orânduit respingând vitejește pe dușman și ofensiva lui, pricinuindu-i pierderi grave sporite și din cauza zăpezii adânci, care acoperea toate drumurile.

Drumurile erau impracticabile, automobilele nu putea înainta, trenurile erau în întârziere sau se opreau.

Retragându-se corpurile noastre formând aripa stângă a celei de a zecea armată au reținut pe dușman nouă zile. La 6 Februarie aceste corpuri ieșind din sfera luptei, au ocupat pozițiunile ce li s'au fixat.

Actualmente aceste acțiuni ale frontului german continuă să se desfășoare spre Osovietz pe drumurile dela Lomza la Edvabno, la nord de Kadzidlo spre Plotzk. Pe alocuri aceste lupte sunt foarte crâncene.

Pe dreapta Vistulei, pe drumurile spre Plotzk, elemente austro-ungare au fost relevate printre trupele germane.

† **Persida Givulescu n. Gherman** după lungi și grele suferințe, a decedat în 17 Febr. (2 Martie). Însemnătatea va avea loc în cimiterul gr. or. rom. dn Soborsin în 20 Febr. (5 Martie). Odihnească în pace.

Crima unui copil. Agenția Havas află din Porto că un elev de 14 ani Jose Francisco Silva a tras două focuri de revolver asupra sefului democraților Alfonso Costa, în momentul când se urca în tren spre a merge la Lisabona. Costa n'a fost atins. Silva a declarat că a lucrat din propria inițiativă.

O mie ziare germane — sistate. Ziarul „Generalanzeiger” din Mannheim publică o statistică, din care rezultă că în Germania, dela începutul războiului până acuma, peste 1000 (una mie) ziare și reviste și-au sistat apariția — și numărul acestora crește mereu. Pentru că nu e nici o industrie care să fi suferit atâta în urma războiului, ca editura de ziare, cărți și reviste. Față de aceasta însă pretențiile publicului s'au ridicat, căci azi se cer cărți, ziare și reviste... gratis, pe când produsele altor industrii se plătesc cu mult mai bine. Astfel stând lucrurile într'adevăr e de mirat că zărele noastre românești mai pot face față împrejurărilor și să nu ne mirăm nicidecum de dispariția provizorie a unora din ele.

Jertfele războiului mondial. Biroul internațional al Crucii Roșii din Geneva (Elveția) a adunat toate datele referitoare la pierderile pe cari le-au avut statele intrate în războiu și le-a dat publicității. Ele sunt următoarele:

Serbia a avut, dela 1 August 1914 până la 10 Ianuarie 1915, bolnavi și răniți 126.000, neapți de serviciu pentru timp îndelungat 19.500, prizonieri 46.000, morți 87.000. Laolaltă 278.000.

Muntenegru a avut, dela 1 August până la 10 Ianuarie 1915, bolnavi și răniți 38.000, neapți de serviciu 12.500, prizonieri 18.500, morți 22.000. Laolaltă 91.000.

Japonia a avut, dela 1 August până la 21 Noemvrie 1914, bolnavi și răniți 36.000, neapți de serviciu 5.500, prizonieri 2.500, morți 11.500. Laolaltă 55.500.

Rusia a avut, dela 1 August 1914 până la 10 Ianuarie 1915, bolnavi și răniți 1.490.000, neapți de serviciu 421.500, prizonieri 769.000, morți 743.000. Laolaltă 3.423.500.

Belgia, a avut dela 1 August până la 31 Decemvrie 1914, bolnavi și răniți 62.500, neapți de serviciu 27.500, prizonieri 49.500, morți 72.500. Laolaltă 212.000.

Franta a avut, dela 1 August până la 31 Decemvrie 1914, bolnavi și răniți 717.000, neapți de serviciu 439.000, prizonieri 494.500, morți 464.000. Laolaltă 2.115.500.

Anglia a avut, dela 1 August până la 31 Decemvrie 1914, bolnavi și răniți 185.000, neapți de serviciu 49.500, prizonieri 82.500, morți 116.500. Laolaltă 433.500.

Toate statele înșirate au deci laolaltă, bolnavi și răniți 2.655.500, neapți de serviciu 975.000, prizonieri 1 milion 462.500, morți 1.516.500. Laolaltă 6.609.500.

Pierderile puterilor centrale, Germania și Austro-Ungaria, sunt apoi următoarele:

Austro-Ungaria a avut bolnavi și răniți 618.000, neapți de serviciu 96.500, prizonieri 232.500, morți 481.500. Laolaltă 1.570.500.

Germania a avut bolnavi și răniți 618.000, neapți de serviciu 83.000, prizonieri 138.000, morți 341.000. Laolaltă 1.180.000.

Laolaltă puterile centrale au pierderile următoare: bolnavi și răniți 1.378.000, neapți de serviciu 179.000, prizonieri 370.500, morți 822.500. Laolaltă 2.750.500. Pierderile puterilor centrale nu sunt deci nici pe jumătate așa de mari, ca ale dușmanilor noștri.

Ultima oră.

RETRAGEREA RUȘILOR DIN BUCOVINA.

Gura-Humorei. — Rușii continuă a se retrage din Bucovina și evacuează încetul cu încetul întreg ținutul până la Nistru.

Trupele noastre au curățit de dușman și partea de peste Prut a Bucovinei. Rușii au încercat mai pe urmă să oprească trupele noastre la Cernovka, dar trupele noastre le-a înfrânt rezistența.

Rușii au întărit granițele lor cu tranșee pentru ca să ne împiedece înaintarea.

SE PREGĂTEȘTE O NOUĂ OFENSIVĂ ANGLO-FRANCEZĂ.

Rosendaal. — Ofiteri belgieni spun ca se pregătește o nouă ofensivă anglo-franceză sub conducerea generalului Castelnau și dela Nieuport până la Arras stau concentrați deja 2 milioane de soldați. Aliații își trimit toate forțele în linia de foc pentru ca să-i scoată pe Germanii din Belgia.

LUPTE DISPERATE INTRE UJOC ȘI LUPKOW.

Budapesta. — *Correspondenții de războiu anunță: Dela Ujoc până la Lupkow s'au desfășurat lupte foarte desperate. Atacurile și contra-*

atacurile tin fără intrerupere. La sud de Nistru se dau lupte grele cu puternice trupe rusești. Cât va ținea lupta nu se poate prevedea.

La Przemyśl Rușii stau în neactivitate.

Economie.

Stărpirea insectelor stricacioase.

Amăsurat orânduieilor din art. de lege 12 din 1894 despre agricultură și despre poliția de câmp, aducem spre știre tuturora și spre în tocmăi urmări, că fiecare proprietar de pământ este îndatorat:

1. Să curețe înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lui Martie, de omidele stricacioase, adică de cuibarele lor și de ouăle de fluturi, toți pomii și tufișele din intravilane, din vii, din grădinile de pomi și de verdețuri (zarzavaturi). Omidele, cuibarele și ouăle de fluturi, adunate au să se ardă și să se nimicească în mod potrivit, tot astfel se va urma și cu omidele stricacioase, cari se vor ivi mai târziu și cu gândăcii de Mai, cari se ivesc în masse.

2. Să bage de seamă mereu-mereu la merii și altoii din grădini, din vii, din câmp și livezi și dacă află pe scoarța trunchiului, sau pe ramuri, *scame albe lănoase*, mai mari, sau mai mici, va să zică astfel de semne, cari arată, că pe pom se găsește așa zisul *păduche de sânge*, despre acest lucru să înștiințeze fără zăbavă magistratul, adică pe mai marii poliției de câmp, ca acesta să poată lua îndată măsurile de stărpire.

3. Să stărpească toate *cuibarele de vespi*, ce le va găsi pe teritoriul său.

4. Să facă îndată arătare, dacă pe teritoriul orașului s'au ivit musca columbace, gândacul de răsăduri, lăcusta marocană sau italiană, vermele de grâu, mustele de Hessa, rocina și altele.

Ducerea la îndeplinire a acestor orânduieii se controlează cu cea mai mare rigoare (stricteță) și băgându-se de seamă, că ele au fost nesocotite, *stărpirea acestor insecte se va face din oficiu pe cheltuiala proprietarilor, cari vor mai fi și pedepsiți, în înțelesul paragrafului 95, litera k) al legii amintite, cu sume de bani până la 100 cor., sau cu închisoare corespunzătoare.*

În înțelesul orânduieilor vicecomitelui din 28 Dec. 1906 Nr. 11711—906, proprietarii de pământ se îndatorează să stărpească fără amânare, dar cel mai târziu până la mijlocul lui Martie, omidele și aceasta și pentru cuvântul, că după părerea celor pricepuți, omidele fac stricăciuni încă de pe la sfârșitul lui Martie pomilor, și aceasta stricăciune se răspândește atât de repede, încât, numai cu îndepărtarea cuibarelor rămase pe pom, nu se ajunge ținta dorită.

Punem la inima tuturor proprietarilor noștri de pretutindenea aceste orânduieii.

Comitetul central al Reuniunii rom. agricole sibieni.

Pant. Lucața,
prez.

Vlc. Tordășlanu,
secretar.

POȘTA REDACTIEI.

Soc. Română ort. jubilară — Viena. Până azi n'am primit nici un raport dela d-v. Dacă l-am fi primit, s'ar fi publicat demult. N'avem nici un motiv să nu-l publicăm.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Am primit în abonament dela următorii: Vasile Lazar Cacova 2 cor., Teodor Pop Vârșand 41, 2 cor., Sava Bancu Șag 4 cor., Iosif Popovici Begamonoștur 2 cor., Ioan Zolog Corod-sânmartin 2 cor. pe sem. II. 1914, George Mor-năilă Siclău Nr. 298 cor. 6, Vasile Cociș Siclău 2 cor., Nicolae Șerban Siclău 2 cor.

Soc. „Sentinela Română”, Fort-Wayne-Ind. Calendarele s'au epuizat toate, deci nu Vă putem trimite. Abonamentul pt. d. Nicolae T. Lăpădat e achitat până la 1 Martie a. c. st. n. Foaiă se expediază.

George Tiapoș, Otlaca. Am primit 2.40 cor. în abonament pe Martie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericești, literare, populare etc. etc.

»Cantorul bisericesc» sau cuprinsul vecher, uirenei și liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rândulala serviciului bisericesc. Aranjat de învățătorul <i>George Bugigan</i> . Prețul: broșat Cor. 10—, legat în pânză 12—, în piele	14—
<i>Carte de rugăciuni</i> pentru folosul și mângâierea fiecărui creștin. Intocmită de ierodiaconul Damaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia. Legată	2—
<i>Acaftistul</i> prea sfintei Născătoare de Dumnezeu și alte Acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos. Legată în piele neagră aurită	3 50
<i>Acaftistul</i> Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni. Legate în piele roșie	3 20
<i>Acaftistul</i> Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni Legată în os alb	10—
<i>Patima și moartea</i> Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Legată în pânză, aurită	2—
legată	—20
<i>Visul Născătoarei de Dumnezeu</i> . Legată	—20
<i>Rugăciunile școlarilor</i> și cântări bisericești alese și întocmite de N. Ștef învățător. Prețul	—50
<i>Culegere de cântări bisericești</i> legată	—30
<i>Mărgăritarul sufletului</i> . Carte de rugăciuni și cântări. Intocmită pentru trebuințele vieții. Legată simplu Cor. 1— în piele 3 20 Cor. în catifea	5 60
<i>Icoana sufletului</i> Carte de rugăciuni și cântări bisericești. Legată 1— Cor., legată în catifea	5 60

<i>Mântuirea sufletului</i> . Carte de rugăciuni legată	—80
<i>Noul Testament</i> al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos	—70
<i>Noul așezământ</i> . Legată	1 20
<i>Epistolia Domnului nostru Isus Hristos</i> Cele 8 glasuri sau Octoihul cel mic. Legat 1 50, 1 60, 2— și	2 40
<i>Noul Testament</i> . Partea întâia. Evangheliile după Mateiu, Marcu, Luca și Ioan, de Arhiereul Sofronie Craioveanu	4—
<i>M. Sadoveanu</i> Povestiri din războiu	2—
<i>Thomas Carlyle</i> . Eroii, cultul eroilor și eroicul în istorie. Traducere din limba engleză de C. Antoniadă dr. în filozofie. Prețul	2—
<i>Em. Grigorovitz</i> . »Chipuri și graiuri din Bucovina». Ilustrațiuni de N. Bran	2 50
<i>Em. Grigorovitz</i> . »Cum a fost odată». Schițe din Bucovina, cu 84 ilustrațiuni	2 80
<i>Em. Grigorovitz</i> . Schitul Cerebucului	1—
<i>Dim. Cantemir</i> . »Descrierea Moldovei»	1 90
<i>Gustave Flaubert</i> . »Salambo». (Roman istoric. Trad. de Ludovic Daus	2—
<i>M. Sadoveanu</i> . »Amintirile căprarului Oheorghii»	2—
<i>Victor Eftimiu</i> . »Poemele singurătății» (Poezii)	2—
<i>Alexandru Ciura</i> . Foiletoane	1 60
<i>I. Slavici</i> Povești	1 50
<i>Ion Creangă</i> . Opere complete.	2—
<i>Ion Pillat</i> . »Eternități de-o clipă. Poezii	2—
<i>Ion Gorun</i> . Lume năcăjită. Povestiri	2—
<i>Guy de Maupassant</i> Povestiri alese. Traduceri de M. Sadoveanu	2—
<i>A. C. Cuza</i> . Naționalitară în artă. Principii, fapte, concluzii	1 50
<i>Al. Cazaban</i> . Ce nu se poate spune	2—
<i>Constanța Hodos</i> . Martirii	1 50
<i>Jules Payot</i> . Educația Voinței	2—
<i>Guy de Maupassant</i> . Inima noastră. Roman	2—
<i>O. Coșbuc</i> . »Fire de tort». Poezii	3—
<i>Caton Teodorian</i> . »La masa calicului». Nuvele și schițe	1 50

<i>Caton Teodorian</i> . »Povestea unei odăi»	2—
<i>N. Bălcescu</i> . »Istoria Românilor sub Mihai Vodă viteazul»	2—
<i>Contribuțiuni istorice</i> privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcia, Dr. Ioan Lupaș, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragoș	4—
<i>Simion Popescu</i> , profesor. Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului. (Scrieri către învățători, preoți și către cei ce vor să-și cunoască neamul). Lucrare premiată de Academia Română.	2—
<i>Stendhal</i> (Henry Beyle) »Despre amor». Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl. pentru toți nr. 902—906	1 50
<i>Mihail Eminescu</i> . »Viața și opera sa», de N. Zaharie. Ediție de lux	4—
<i>I. Ursu</i> , prof. universitar »Stefan cel Mare și turcii»	4—
<i>Ioan Russu-Șirianu</i> . »Schițe și nuvele inedite»	1 25
<i>Darv. Cr. Voiculescu</i> . »Însemnările unui biciclist»	1—
<i>Ecaterina Colonel Steriad</i> . »Buna menajeră». Carte de bucate practică conținând bucătăria română, franceză, germană. Tot felul de prăjituri, dulceturi, înghețate precum și bucătăria veghetariană	5—
<i>N. Nicolaescu și G. Stoenescu</i> . »Călăuza stuparului». Cu peste 120 figuri	3—
<i>Minerva Cosma</i> . »Album de broderii și țesături românești	16—
<i>Minerva Cosma</i> . »Model de cusături românești». Caetul I.	1—
<i>Minerva Cosma</i> . »Model de cusături românești». Caetul II. (colorat)	—50
<i>Maria Cioban</i> . »Scrieri către eleve»	1—
<i>Cântece religioase</i> morale și un bun sfat	—50
<i>Povățuitor la împărăția cerurilor</i>	—60
<i>Culegere de diferite cântece</i> cuprinzând hore, doine, sârbe cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse	—70

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ARAD.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA” prin aceasta se invită, conform §-ului 17 din statute la

a XXVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad, la 14 Martie st. n. 1915 la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (Calea Arhiducelui Iosif Nr. 2).

OBIECTE:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanșului.
2. Deciderea asupra împărțirii venitului curat.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențieri, în sensul §-ului 22 din statute, sunt rugați a-și anunța la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 4 Martie 1915.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII, IN ARAD.

ACTIVA

Bilanț la 31 Decembrie 1914

PAȘIVA

Cassa în numărar	271324'99		Capital societar: 12500 acții à 200 Cor.	2500000
Bon în Giro-Conto la Banca Austro-Ungară	80765'70	352090'69	Fond general de rezervă	1000000
Capitale elocate la alte bănci	381971'22		Fond special de rezervă	906831'24
Cassa de păstrare postală reg. ungară	12901'22	394872'44	Fond de penziuni	284197'96
Cambii		18473014'52	Depuneri spre fructificare	14000593'55
Imprumuturi hipotecare		2837290	Depozite de cassă	26946'34
Imprumuturi în Cont-curent cu acop. hipot. și de efecte și pe oblig. Impr. de stat cu 6% 1914		2930062'45	Cambii reescontate	6514743'08
Avansuri pe efecte		88669	Contribuție la depuneri	36476'50
Efecte proprii:			Dividendă neridicată	6912
400.000— Cor. nom. Oblig. com. „Pesti Hazai Első Takptár Egyes.” cu 4% à 70	280000		Creditori	28621
100.000— Cor. nom. Scrisuri funciare Egyesült Budapesti Föv. Takptár 4½% à 80	80000		Creditori pe oblig. Imprumut de stat cu 6% din 1914	590073'50
100.000— Cor. nom. Oblig. Imprumut de stat cu 6% din 1914 à 96	96000		Interese tranzitoare anticipate	241950'16
24.500— Cor. nom. Oblig. Hazai Bank Budapesta cu 4½% à 80	19600		Venit transpus din anul trecut	22271'15
50.000— Cor. nom. Scrisuri funciare, Magyar Agrár és Járadekbank cu 4½% à 80	40000		Profit curat	360048'45
50.000— Cor. nom. Rentă căi ferate, Magyar Agrár és Járadekbank cu 4% à 70	35000			
25.000— Cor. nom. Scrisuri funciare Magyar Általános Takarékpénztár cu 4% à 70	17500			
20 acții Banca Austro-Ungară à Cor. 1600	32000			
60 acții „Hungaria” aradi pamutárügyár à Cor. 400	24000			
Acții dela diverse bănci, întreprinderi comerciale și industriale	196650	820750		
Realități proprii:				
Casa institutului din Arad, calea Arhiducelui Iosif Nr. 1.	220000			
Casa Arhiducelui Iosif Nr. 2.	130000			
Casa filialei din Chișineu	50000			
Casa filialei din Boroșineu	60000			
Casa filialei din Șiria	14000			
Alte realități de vânzare	98630'24	572630'24		
Mobilier	27300'74			
Amortizare	7300'74	20000		
Interese tranzitoare restante		30285'59		
		26519664'93		26519664'93

DEBIT

Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1914

CREDIT

Interese pentru depuneri spre fructificare	728460'18	Venit transpus din anul trecut	22271'15
Interese de reescont	377897'24	Interese:	
Spese:		dela cambii	1351696'58
Salare	84435'09	„ imprumuturi hipotecare	215683'29
Bani de cvartir	24235'02	„ imprumuturi în cont-curent	118289'86
Imprimare, diverse plăți și spese de birou	61678'62	„ avansuri pe efecte	6392'97
Porto postal	8583'93	„ capitale elocate la alte bănci	24398'72
Chirie	7600	„ efecte proprii	37580'53
Marce de prezență	3600	Chirii și alte arânzi	1754041'95
Contribuție	84990'70	Proviziuni și alte venite	25456'98
Dare după int. de depuneri 10%	72846'01		42177'05
Amortizare din mobilier			
Venit transpus din anul trecut	22271'15		
Profit curat	360048'45		
	1843947'13		1843947'13

Arad, la 31 Decembrie 1914.

Sava Raicu m. p.
director-esculiv.

DIRECȚIUNEA:

Ilie Papp m. p.
contabil.Mihai Veliciu m. p.
președinte.

Dr. Nicolae Ciacian m. p.

Axentie Secula m. p.

Roman R. Ciorogariu m. p.
vice-președinte.

Dr. Aurel Demian m. p.

Petru Truția m. p.

Traian Vățianu m. p.

Dr. Stefan C. Pop m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Dr. Sever Ispravnic m. p.
președinte.

Dr. Cornel Ardelean m. p.

Dr. George Vessa m. p.

Procopiu Givulescu m. p.

Dr. Ioan Nemet m. p.